

ОСНОВНІ ЗНАЧЕННЯ ДІЄСЛІВ ІЗ ПРЕФІКСАМИ

Методичні розробки для практичних занять
іноземних студентів

Кропивницький
2016

Царук А. П. Основні значення дієслів із префіксами : методичні розробки для практичних занять іноземних студентів. – 2-е вид., доповн. – Кропивницький : КНТУ, 2016. – 40 с.

Методичні розробки присвячені словотворенню дієслів в українській мові – наскрізному питанню навчального процесу. Знання закономірностей використання словотвірних морфем є актуальним для засвоєння лексики та розширення словникового запасу іноземних студентів, гарантуючи нормативність усного і писемного мовлення. Вивчення дієслівних префіксів передбачає поступовість, наголошення уваги на дієсловах руху, закріплення навичок функціонування найбільш уживаних дієслівних словосполучень у переносному значенні.

Методичні розробки «Основні значення дієслів із префіксами» містять вправи на осмислення й активізацію навчального матеріалу, його узагальнення й повторення та контроль сформованості навичок вживання у зв'язному тексті.

@ Царук А. П. Основні значення
дієслів із префіксами : Методичні
розробки для практичних занять
іноземних студентів
@ КНТУ, 2016, з доповненнями.

I. ОСНОВНІ ЗНАЧЕННЯ ДІЄСЛІВ ІЗ ПРЕФІКСОМ в - (-у, -уві-).

Таблиця 1

<i>Дієслова руху</i>		<i>Дієслова сприйняття</i>
рух усередину (куди?)	діяти, незважаючи на труднощі	діяти уважно, серйозно, глибоко
<i>вписати</i> слово в таблицю	<i>умовити</i> виступити на зборах	<i>вдуматися</i> в інформацію
<i>вставити</i> скло в раму	<i>утриматись</i> від критики	<i>вдивитися</i> в обличчя
<i>увійти</i> в кімнату	<i>вберегти</i> посіви від шкідників	

Запам'ятайте словосполучення, у яких дієслова з префіксом в- (-у-, уві-) мають непряме значення.

Увійти в історію (в традицію, в положення)
ввести в курс справи
внести вклад (у розвиток чого?)
вписати сторінку в історію
встановити стосунки
втриматися від бажання
влаштуватися на роботу.

Вправа 1. Внесіть в таблицю 1 дієслова відповідно до їх значення.

Вселитися в квартиру, вкласти лист у конверт, вчитатися в текст, вклеїти сторінку, вловлювати знайомі слова в іноземній мові, вслухатися в слова пісні, уберегти майно від пожежі, втиснутися в переповнений автобус, вбігти в аудиторію, вставити в речення пропущене слово, влучити в ціль, утриматися від виступу, вберегти від вірусу.

Вправа 2. Дайте відповіді на запитання, використавши слова, подані в дужках.

1. Щоб зрозуміти текст, що треба зробити? (вчитатися, вдуматися)
2. Ви хочете змінити свій план? (внести зміни)
3. Що треба зробити, якщо в коридорі розбите вікно? (вставити)
4. Що ви зробите, якщо, забувши вдома свій зошит, написали лекцію на окремому аркуші? (вклеїти)
5. Що ви зробите, якщо хтось стукає у ваші двері? (впустити, впізнати, вдивитися).

II. ОСНОВНІ ЗНАЧЕННЯ ДІЄСЛІВ ІЗ ПРЕФІКСОМ *ВИ-*

Таблиця 2

<i>Дієслова руху</i>				<i>Дієслова сприйняття</i>
рух назовні (звідки?)	рух нагору (куди?)	зміна або порушення стану	досягнення результату через труднощі	вичерпність дії
<i>вийти</i> з класу	<i>вийти</i> на вершину гори	<i>вирвати</i> зуб	<i>вимовити</i> слово	<i>висловитися</i>
<i>винести</i> меблі з кімнати	<i>винести</i> речі на 6 ^й поверх	<i>вирізати</i> фото з журналу	<i>вибороти</i> перемогу	<i>вилікувати</i>
<i>викинути</i> зайві речі				<i>виспатися</i>

Запам'ятайте словосполучення, у яких дієслова з префіксом *ВИ-* мають непряме значення:

виходити / вийти з друку (з ладу, із складної ситуації, заміж, на пенсію)

выводити / вивести інформацію на екран

..... нові сорти

висувати / висунути теорію, гіпотезу

..... кандидатуру, кандидата

у кого? що? вийшло / виходить як?

Вправа 3. Внесіть у таблицю 2 дієслова відповідно до їх значення.

Видобувати корисні копалини, висипати цукор із пакета, викликати лікаря, вирвати аркуш із зошита, видужати, виговоритися, вивільнити шафу від зайвих речей, вивезти сміття, вивчити правило, вимкнути світло, вилізти на дерево, винести думку на обговорення, вилучити зі списку, вилетіти з голови, вивести формулу, винайти спосіб, вислати за межі, вирватися з полону, вийти з оточення, впливати на поверхню, випаруватися, вийти із себе.

Вправа 4. Визначте, яке значення мають підкреслені слова.

1. Книги видають у бібліотеці з восьмої до сімнадцятої години.
2. Із читального залу книгу можна винести для того, щоб зробити ксерокопію.
3. Хтось вирвав сторінку з підручника, треба її вклеїти.
4. Я вчора пізно ліг спати, тому не виспався.
5. Під час перевірки викладач виявив помилку в моїй роботі.

Вправа 5. Дайте відповіді на запитання, використавши дієслова з префіксом *ВИ-*.

1. Чому ваш товариш пропустив заняття? (вилікувати, вирвати зуб)
2. Коли хворий може припинити вживати ліки? (видужати, виписатися з лікарні)
3. Чи легко ця футбольна команда перемогла на змаганнях? (вибороти перемогу)
4. Що необхідно зробити, якщо виникла пожежа? (викликати)
5. Як працювати з текстовою інформацією, що знаходиться на диску або на дискеті? (вивести інформацію на екран)
6. Що ви порадите зробити друзі, якщо він має втомлений вигляд? (виспатися)
7. Що слід зробити, виходячи з приміщення? (вимкнути світло та електроприлади)

Вправа 6. Складіть речення з дієсловами виходити, винаходити, вивести, вивільнити, вимовити, вилетіти, вживши їх як у прямому, так і в переносному значенні.

Зразок: Пташка вилетіла з клітки.

Думка про зустріч вилетіла з голови.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

Переказ тексту

I. Передтекстові завдання

1.1. Лексика для пояснення.

Дивний, давній, щедрий, вартий (чого?), мізерний, жахливий, пшеничне зернятко, палац, зверхність, надокучати, приголомшити.

1.2. Запишіть дієслова і утворіть від них іменники. У разі необхідності зверніться за довідкою.

Нудьгувати, розважатися, наказати, покликати, просити, межувати, нагородити, винайти, задумати, рахувати, бажати, обіцяти, повідомити, поважати.

Довідка : розвага, нудьга, наказ, прохання, поклик, межа, нагорода, винахід, задум, рахунок, бажання, обіцянка, повідомлення, повага.

1.3. Прочитайте текст і дайте відповідь на питання: як ви вважаєте, чому винахідник шахів попросив собі таку винагороду?

Легенда про винахід шахів

Шахи – одна з найдавніших ігор. Вона існує вже багато століть. Немає нічого дивного, що з нею пов'язано багато легенд. Ось одна із них.

Шахову гру було вигадано в Індії. Цар Шерам нудьгував, йому нічим було займатись у вільний час, а всі розваги йому надокучили.

Та ось його ознайомили з новою грою. Цар був у захваті від неї, від різноманітності можливих у ній комбінацій. Тепер він щодня сидів біля шахової дошки, нудьгувати було ніколи: він не помічав, як плине час.

Цар захотів познайомитися з тією людиною, яка винайшла цю загадкову гру, і наказав покликати її у палац.

Винахідник шахів – його звали Сета – з'явився. Це був скромно одягнений чоловік, який, як дізнався цар, заробляв собі на життя тим, що навчав людей математики.

– Я хочу нагородити тебе за чудову гру, яку ти придумав, – сказав цар. Мудрець мовчки вклонився.

– Я такий багатий, що можу виконати будь-яке, навіть найсміливіше твоє бажання. Немає такого прохання, якого б я не міг виконати. – У словах царя чулася зверхність.

Мудрець вислухав царя і усміхнувся.

– Твоя доброта велика, повелителю. Ти говориш, що для тебе не існує неможливого?

– Ти сумніваєшся? – запитав цар.

– Повелителю, дозволь мені подумати. Я повідомлю тобі своє прохання завтра.

Коли наступного дня Сета висловив своє бажання, цар дуже здивувався.

— Повелителю, накажи видати мені за першу клітинку шахової дошки одне пшеничне зернятко...

– Одне пшеничне зернятко? – не вірив своїм вухам цар.

– Так, повелителю. За другу клітинку накажи видати два зернятка, за третю – чотири, за четверту – 8, за п'яту – 16 ...

– Досить! – перервав його цар. – Ти отримаєш свої зернятка за всі 64 клітинки дошки, за кожну, як я зрозумів, вдвічі більше, ніж за попередню. Та

невже настільки мізерне, що межує з неповагою до мене. Воно не варте моєї щедрості! Йди. Тобі винесуть твій мішок із пшеницею.

Сета посміхнувся, вклонився і вийшов із палацу. Він залишився чекати біля воріт.

За обідом цар згадав про винахідника і послав дізнатися, чи виніс той свою мізерну винагороду.

– Повелителю, – була відповідь, – твій наказ виконується. Твої математики обчислюють, яке число зернят треба видати винахіднику.

Увечері цар ще раз запитав, чи винагороджено Сету, і був приголомшений тим, що почув:

– Повелителю, математики працюють, не знаючи втоми, і сподіваються до ранку закінчити підрахунок.

А вранці царю доповіли, що головний математик просить дозволу повідомити йому щось надзвичайно важливе.

– Математики вираховували, яку кількість зернят хоче одержати Сета. Це число настільки велике ...

— Що означає "велике"? – перебив цар. – Немає такої кількості, яка була б великою для мене, царя Шерама! Нагороду обіцяно і вона має бути виконана!

– Не у твоїй владі, повелителю, виконувати подібні бажання. Таку кількість зернят просто ніде взяти. Щоб винагородити Сету, не вистачить зерна, яке є не тільки в твоїй країні, але й взагалі на Землі. Треба багато разів зібрати урожай з усієї поверхні суші і тільки тоді буде отримано необхідну кількість зернят.

Здивувався цар, слухаючи математика. Вислухавши його, він вимовив у задумі:

– Назви мені це жахливе число.

– 18.446.744.074.709.551.615, – відповів математик.

II. Післятекстові завдання

2.1. Дайте відповідь на запитання.

1. Чому шахи називають однією з найдавніших ігор?

2. Про кого розповідає індійська легенда?
3. Хто винайшов шахи, за цією легендою?
4. Який характер, на ваш погляд, мала ця людина?
5. Як ви вважаєте, у чому полягає мораль легенди?

2.2. Перекажіть зміст розмови царя з винахідником шахів.

2.3. Як ви розумієте слова: "Твоє бажання настільки мізерне, що межує з неповагою до мене. Воно не варто моєї щедрості".

2.4. Перекажіть текст, вживаючи дієслова у словосполученнях:

винайти гру, винагородити винахідника гри, виконати бажання, вислухати царя, висловити бажання, видати винагороду, винести мішок зерна, вийти з палацу – увійти в палац, вирахувати число, вимовити слово.

III. ОСНОВНІ ЗНАЧЕННЯ ДІЄСЛІВ ІЗ ПРЕФІКСОМ *ПРИ* -

Таблиця 3

<i>Значення</i>	<i>Приклади</i>
рух до кінцевого пункту, мети	приїхати в Україну приземлитися в заданому районі прибігти до фінішу
приєднання, зближення предметів	приєднатися до гурту прикріпити люстру до стелі
додавання об'єктів	приписати кілька слів у листі прибудувати веранду
неповнота або короткочасність дії	присядьте на хвилинку дозвольте вас пригостити
заглиблення в дію, (з дієсловами сприйняття)	прислухатись до звуків придивитись до картини
передача або набуття певних навичок	привчати дітей до праці приручати диких тварин
стати володарем чогось	придбати книгу привласнити чужу річ

Запам'ятайте словосполучення, у яких дієслова з префіксом *при* мають непряме (переносне) значення:

- приносити – принести користь, шкоду; радість, горе;
- прислухатися до думки, до поради, до зауваження, до слів;
- придивитись до людини;
- приступити до справи, до роботи, до виконання службових обов'язків;
- прививати любов до кого (чого), інтерес до чого.

Вправа 7. Продовжіть думку, використавши дієслова у непрямому значенні.

З р а з о к : Заняття спортом ... приносять користь людям.

1. Перш ніж доручити людині відповідальну справу
2. Ми приймаємо Вас на роботу, завтра можете
3. Батьки завжди дають слушні поради, тому слід
4. Куріння, як доводить досвід,
5. У нас мало часу, тому негайно треба
6. Що дитина виросла всебічно розвиненою, батьки
7. Порушення правил безпеки...

Вправа 8. Дайте відповіді на запитання, використовуючи подані дієслова.

1. Чому Ахмед так радіє?	присилати - прислати
2. Навіщо тобі клей?	приклеювати - приклеїти
3. Чому ти вважаєш, що Оля хороша дівчина?	придивлятися - придивитися
4. Як пояснити те, що деякі дорослі люди не можуть вставати рано, не вміють правильно організувати свій день?	привчати - привчити
5. Якщо сім'я збільшилась, чи треба купувати новий будинок?	прибудовувати -
прибудувати
6. Що в тебе з рукою? Чому вона забинтована?	приторкатися -
приторкнутися

Вправа 9. Використайте кожне з поданих словосполучень в окремому мікротексті.

- а) Уважно придивлятися, приписати кілька слів, присісти на 5 хвилин, причинити двері, ледве прийти до тями;
- б) привчати до порядку і охайності, прийняти правила, приносити радість, принести горе, прислухатися до порад, прививати любов до книги.

Вправа 10. Поясніть значення підкреслених дієслів у реченнях.

1. Дівчинка дуже схожа на вас. – Що ви! Придивіться: у неї зовсім інші риси обличчя.
2. Будь ласка, пригляньте за моїм сином, поки я говоритиму з лікарем.
3. Пригадайте ваш перший день навчання в Кіровограді.
4. У 2005 році нашому університету було надано більш високого статусу, присвоївши йому назву національного.
5. Усі живі організми приспосовуються до умов навколишнього середовища.
6. Щоб стати висококваліфікованим спеціалістом, треба привчити себе до наполегливої самостійної роботи над вивченням нових досягнень в обраній галузі.

ОСНОВНІ ЗНАЧЕННЯ ДІЄСЛІВ ІЗ ПРЕФІКСОМ *ПЕРЕ-*

Таблиця 4

Рух через предмет, простір	переміщення з одного місця в інше	повторна дія	розділ чогось на частини	перевищення норми	поширення дій на багато предметів	взаємодія (недокон. вид <u>ся</u>)	досягти переваги над кимось
перейти через вулицю	переїхати з Полтави до Кропивницького	переписати диктант	перерізати стрічку	перецінити себе	перечитати всі книги	переписуватися	переконати кого що зробити
перекинути м'яч через сітку	пересісти на інше місце	перечитати конспект	перервати урок	перевиконати план	багато чого пережити і передумати	перемовлятися	перехитрити один одного
перестрибнути через перешкоду, бар'єр	передати записку			пересолювати страву	перемити весь посуд	перекидатися	пересилити себе і виконати завдання

Переносне значення:

- перенести хворобу, операцію, нужду (*Сильні люди мужньо переносять будь-які життєві труднощі.*)
- передавати настрій, характер (*Пейзажі Левітана передають настрої суму і радості.*)
- переходити до наступної теми, до питання, на "ти" - *ставати друзями.*
- переступати поріг (*До революції жінкам у Росії дуже важко було переступати поріг університету.*)
- перебивати кого (*Вибачте, я перебив вас.*)

Вправа 11. Передайте інформацію, використовуючи дієслова з префіксом *пере-*.

- Спочатку я сидів на лекціях у п'ятому ряду, а потім – у першому.
- Якщо ви не задоволені своєю оцінкою на контрольній роботі, можете написати її ще раз.
- Друзі живуть у різних містах, але все знають один про одного, тому що регулярно пишуть листи.
- Мій товариш – інженер, але він хоче набути кваліфікацію вчителя.
- Ви зробили більше, ніж планували раніше!
- Як ви гадаєте, батьки недооцінюють здібності своїх дітей чи навпаки?

Вправа 12. Впишіть словосполучення в таблицю відповідно до їх значення.

Переформатувати документ, перерахувати кошти, перебити виступ оплесками,

перейти через дорогу, перервати стосунки, перезавантажити програму, переписуватися, перевищити швидкість, перекрити газ, перекрити дах, переосмислити минуле, перейменувати місто.

V. ОСНОВНІ ЗНАЧЕННЯ ДІЄСЛІВ ІЗ ПРЕФІКСОМ *ДО-*.

Таблиця 5

(дієслова руху) рух до певної межі	добігти до фінішу, дійти до зупинки
доведення дії до завершення	доживати віку, доварити суп, добудувати школу
досягнення результату, незважаючи на перешкоди	добратися додому різними видами транспорту, достукатися до друга
додавання	доповнювати відповідь, долити чаю
виконання чогось дуже детально, точно	дотримуватися дієти, довести до логічного завершення
взаємодія	домовитися
отримання негативного результату	догратися, досидітись

Запам'ятайте основні значення дієслів з префіксом *ДО* - в непрямому значенні:

доводити / довести справу до кінця, довести до могили; довести до відома;
 доносити / донести ідею твору до глядачів (слухачів);
 руки не доходять / не дійшли;
 добиватися / добитися свого, мети;
 докидати / докинути слово в розмову;
 докладати / докласти зусиль (сил) для завершення справи;
 докотитися до такого життя;
 доходити / дійти до краю, до точки кипіння.

Вправа 13. Прочитайте речення, назвіть відомі вам дієслова з префіксом *ДО* - в тому ж значенні, яке мають дієслова, виділені курсивом.

1. Брат настільки чимось захопився, що його не *докличе*ся. 2. За ці два тижні вам необхідно *дописати* свою курсову роботу. 3. До вас важко *додзвонитися*: вас ніколи немає вдома. 4. Моя сестра зараз *доглядає* свою маленьку доньку. 5. Мій дідусь не *дожив* до похилого віку: його життя обірвалося рано.

Вправа 14. На основі даної інформації побудуйте висловлювання, використовуючи дієслова, подані справа, які підходять за змістом.

1. На жаль, я маю повернути цю книгу в бібліотеку.	дочитувати-дочитати
2. Мій сусід дуже захопився фільмом.	докликатися
3. У нього такий нерозбірливий почерк.	здогадуватися - здогадатися
4. Зустрінемося ввечері.	домовлятися - домовитися

5. У вогнище, мабуть, треба ще гілля.

догорати - догоріти

Вправа 15. Дайте відповіді на запитання, використовуючи дієслова з префіксом ДО-.

1. Скільки часу вам треба на дорогу до університету?

доїжджати - доїхати

2. Чому в Олі поганий настрій?

доходити - дійти

3. Ви були на концерті до кінця?

дотелефонуватися

4. Чому ти досі не написав статтю?

додивлятися - додивитися

доходити - дійти

Вправа 16. Складіть мікротекст із даними словосполученнями.

Доїхати до півдороги, довести до відома, руки не доходять, довести до відома, докласти зусиль до завершення проекту, дійти до кипіння, додати настрою для завершення справи.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

Переказ тексту

I. Передтекстові завдання.

1.1. Слова для пояснення.

Курськ, вантажівка - вантажна машина, стогнати, заповнювати, операційна, повзати, дворічний, борг.

1.2. Прослухайте уважно текст, підготуйтеся до бесіди.

ЛЮДИНА НА ДОРОЗІ

Я повертався в Курськ. Шофер був зайнятий своєю справою і не звертав на мене уваги. Я поставив йому кілька запитань, але зрозумів, що він не хоче розмовляти.

Попереду видно було міст. Біля мосту стояла жінка з піднятою рукою.

Шофер не зупинився. Жінка дивилася нам вслід і повільно опускала руку, ніби не вірила тому, що ми проїхали...

– Треба зупинитися! – сказав я.

– Необов'язково! Багато їх тут...

Мене здивувала його відповідь, і я подумав: "Мабуть, життя ще нічого тебе не навчило".

І згадав я зустріч, що сталася тут, на курській землі. Багато років минуло з того часу. Це трапилося в лютому 1943 року. Одного разу на фронтовій

вантажівці ми їхали до міста. Кілометрах в п'ятнадцяти від Курська ми наздогнали дівчину. Вона несла дитину. Шофер зупинив машину і запропонував їй їхати з нами.

Катя розповіла, що вона йшла пішки кілька годин. Під час її розповіді дитина застогнала і заплакала.

– Що з дитиною? – запитав шофер.

– Вона поранена, – відповіла дівчина.

Коли ми приїхали в Курськ, було темно. Шофер підвіз нас до госпіталю. Ми з Катєю увійшли всередину. Навколо були поранені: вони сиділи, лежали, багато хто стогнав.

Суворая медсестра запитала нас:

– Скільки людей привезли?

– Ось тільки одного хлопчика. Йому терміново потрібна операція.

– Це військовий госпіталь, а вам треба дитяча лікарня.

В цей час відчинилися двері операційної. Біля столу стояв хірург. Катя швидко пройшла туди.

– Врятуйте, лікарю! – попросила вона.

Лікар глянув на Катю, потім – на хлопчика і наказав медсестрам:

– Готуйте хворого. А ви, мамко, вийдіть звідси.

Хвилин 40 минуло, коли двері операційної знову відчинилися. Хірург промовив, звертаючись до Каті:

– Житиме ваш син. А картку на нього треба заповнити.

– Прізвище? Ім'я? – запитувала медсестра.

– Моє прізвище Петрова...

– Мені потрібна інформація не про вас, а про вашу дитину.

– А я нічого не знаю про нього. Я знайшла його на дорозі біля вбитої жінки.

Він повзав біля неї і плакав. Я взяла хлопчика, а він виявився пораненим. І от довелося йти сюди, а тепер треба наздоганяти свою частину.

Згадавши цю історію, я розповів шоферу про те, що трапилося на цій дорозі 20 років тому. Він слухав дуже уважно.

– А що сталося з хлопчиком?

– Не знаю. Я повернувся на фронт.

Коли ми під'їжджали до Курська, шофер сказав:

– А знаєте, я теж дворічним у сорок третьому році лишився без матері. Ріс у дитячому будинку. Можливо, та сама дівчина і врятувала мене?..

– Все може бути. Можливо, й та, а можливо, й інша. Справа не в тому. Кожен із нас у великому боргу перед людьми.

II. Післятекстові завдання

2.1. Вставте замість крапок дієслова руху: їхати - їздити, іти - ходити, нести - носити, повзти - повзати.

1. Одного разу на вантажівці ми ... в місто. 2. Дівчина ... дитину. 3. Вона ... пішки кілька годин. 4. Хлопчик ... біля матері і плакав.

2.2. Вставте замість крапок дієслова руху, подані в дужках, з відповідним префіксом.

1. Ми ... мимо жінки. (їхати - їздити)
2. Кілометрах в 15 від Курська ми ... дівчину. (гнати - ганяти)
3. Коли ми ... в Курськ, було темно. (їхати - їздити)
4. Шофер ... нас до госпіталю. (везти - возити)
5. Ми з Катєю ... в госпіталь. (йти - ходити)
6. Катя швидко ... повз медсестру в операційну. (йти - ходити)
7. Коли ми ... до Курська, шофер заговорив. (їхати - їздити)

2.3. Дайте відповіді на запитання, використавши слова, які стоять в дужках.

1. Звідки повертався автор? (район)
2. Куди він їхав? (Курськ)
3. Куди шофер підвіз Катю з дитиною? (госпіталь)
4. Де знаходився лікар? (операційна, стіл)
5. Де Катя знайшла хлопчика? (вбита жінка)
6. Коли відбулася зустріч на фронтовій дорозі? (лютий 1943 року)
7. Коли дитина заплакала? (її розповідь)
8. Коли лікар закінчив оперувати хлопчика? (40 хвилин)
9. Коли шофер лишився без матері? (1943 рік)

3.4. Напишіть переказ тексту від третьої особи.

VI. ОСНОВНІ ЗНАЧЕННЯ ДІЄСЛІВ ІЗ ПРЕФІКСОМ *ВІД-*.

Таблиця 6

дієслова руху: рух від предмета на невелику відстань	відійти від дошки, відштовхнутися від берега. Але: віднести, відвести (до мети кінцевої)
відокремлення частини від цілого	відняти, відрізати сиру, відірвати гудзик (що від чого)
зменшення кількості	відлити води, відсипати цукру, відібрати студентів
відокремлення одного предмета від іншого	від'єднати вагон, відгвинтити кришку, відсадити кого від кого
анулювання результату попередньої дії	відмовити їхати, відхилити пропозицію, відмінити заняття
старання завершення дії	відчистити одяг від плям, відполірувати меблі, відштукатурити стіни

Запам'ятайте основні значення дієслів з префіксом *ВІД-* у переносному значенні:

- відходити-відійти, від питання, від суті справи;
- відступати-відступити від правил, від норми, від свого рішення;
- відводити-відвести кандидатуру, звинувачення;
- відгукнутися на звернення, на заклик, на прохання, на горе;
- відгукуватися (про кого, про що? як?)
- відкладати-відкласти розмову, зустріч, збори;
- відриватися-відірватися від колективу.

Вправа 17. Дайте відповіді на запитання, використовуючи дієслова, подані справа.

1. Як ви думаєте, якщо буде погана погода, чи відбудеться екскурсія?	відмінити - відмінити
2. Чи можеш ти дати мені книгу, яку ти взяв у бібліотеці?	відносити - віднести
3. Ви погодилися виступити на конференції з доповіддю?	відмовлятися - відмовитися
4. Тіла, які мають однойменні заряди, притягуються?	відштовхуватися-відштовхнутися
5. Чи корисно читати під час обіду?	відучуватися - відучитися
6. Ви не могли б повернути мені книгу?	віддавати - віддати

7. Ви хочете скуштувати цього пирога?	відрізати - відрізати
8. Що ви скажете другу, який стоїть на краю платформи, до якої наближається поїзд?	відходити - відійти

Вправа 18. Впишіть словосполучення в таблицю відповідно до їх значення.

Відступити від лінії поля (писати з абзацу), відвикнути від роботи, відімкнути принтер від комп'ютера, відрізати шматок м'яса, відлучитися від групи, відламати ампулу, відійти від теми, відокремити головні думки від другорядних.

Вправа 19. Побудуйте висловлювання на основі поданої інформації, використовуючи слова з префіксом *ВІД-*.

1. Сьогодні у мене не буде вільного часу.	відкладати-відкласти зустріч
2. Алі чомусь не бере участі в роботі групи.	відривати-відірвати від колективу
3. Батько розмовляв із деканом про свого сина.	відгукуватися-відгукнутися (про кого? як?)
4. Я все-таки хочу почути вашу думку з питання, яке ми обговорюємо.	відходити - відійти від теми

Вправа 20. Використайте кожне із словосполучень у мікротексті.

Відгукнутися на прохання, відмовити брата від поїздки, відклеїти фотографію, відібрати книги для читання, відхилити пропозицію, відкласти розмову.

VII. ОСНОВНІ ЗНАЧЕННЯ ДІЄСЛІВ ІЗ ПРЕФІКСОМ *під-*.

Таблиця 7

Наближення до чогось	підійти до дошки, підкликати до себе
рух під предмет	підписати заяву, підкреслити в тексті незнайомі слова
рух знизу вгору	підкинути м'яч, підсадити дитину, підстрибнути
додавання +	підлити чаю, підсолити суп, підкупити овочів
дія таємна, прихована	підслухати розмову, підробити документ, підказати кому відповідь, підпалити, підробити гроші
неповнота дії	підфарбувати очі, підлікуватися, підклеїти сторінку

Запам'ятайте основні значення дієслів із префіксом *під-* у переносному значенні:

- підходити / підійти до кого як (до кожного студента індивідуально);
- підводити / підвести підсумки, підвести ризику;
- -----"----- кого-небудь (Справжній друг ніколи не підведе.);
- підходити - підійти комусь (Цей костюм вам підійде.);
- підтримувати / підтримати когось у якійсь справі;
- ----- " ----- пропозицію старости;
- підкреслювати / підкреслити щось у промові;
- піднімати / підняти настрій, дух (радісна новина);
- ----- " ----- рівень чогось (життя).

Вправа 21. Визначте значення дієслів із префіксом *під-*.

1. Не підказуйте мені, я добре знаю урок. 2. До заліку мені треба ще дещо підчитати. 3. Підлийте мені чаю, будь ласка. 4. На перерві студенти підійшли до розкладу занять. 5. Мати підсадила дитину в маршрутку і сама увійшла слідом. 6. Треба підкинути у вогонь сухих гілок, щоб він не згас. 7. Збираючись у театр, дівчина ледь-ледь підфарбувала губи.

Вправа 22. Замініть виділені курсивом словосполучення дієсловами з префіксом *під-* або *з-* (*-с-*), які мають синонімічне значення.

1. Мікрофон *робить* звук *сильнішим*. 2. Мікроскоп *робить* зображення *більшим*. 3. Графічне зображення умов задачі *робить* її розв'язок *більш*

простим. 4. По радіо повідомили, що завтра температура повітря *стане вищою*. 5. Спільні інтереси, спільна праця *роблять* дружбу людей *міцнішою*.

Вправа 23. Назвіть слова, антонімічні даним у словосполученнях. Використайте кожне словосполучення в окремому мікро-тексті, стежте за видом дієслова.

Відійти від вікна, під'їхати до зупинки, підступити до міста, відсісти від екрану, відштовхнутися від берега, підлити води у чайник, відкинути припущення, виїхати з-під мосту, підпливти під міст.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

Префікси *в-, ви-, при-, під-, від-*

Завдання 1. Побудуйте висловлювання на основі даної інформації, використовуючи дані праворуч словосполучення.

1. Мій друг – талановитий фізик.	входити – ввійти в число
2. У нашому університеті щорічно відбуваються зустрічі випускників.	входити – ввійти в традицію
3. Викладач дозволив мені здати курсову роботу пізніше, тому що я хворів.	входити – ввійти в положення
4. Студент довго працював над своєю програмою і, нарешті, написав її.	не виходило, вийшло
5. Раптом прилад перестав працювати.	виходити – вийти з ладу
6. Непомітно ми почали обговорювати проблеми, які не торкалися теми доповіді.	відходити – відійти від теми
7. Я вважаю своїм обов'язком допомогти другові у важкій ситуації.	підтримувати – підтримати друга
8. Декан захворів, і збори відбудуться пізніше.	переносити – перенести збори
9. Мені було дуже сумно. Я ввімкнула музику, і відразу стало веселіше.	піднімати – підняти настрій
10. Мистецтво робить життя кращим.	приносити – принести радість

Завдання 2. Замість крапок напишіть потрібні дієслова. Користуйтесь словами для довідок.

1. Чому ти так пізно ... додому?
2. ... від вікна, там дуже холодно.
3. Я хочу ... цю книгу в бібліотеку.
4. Чи можна ... ближче?
5. Вибачте, можна ... в аудиторію?
6. Коли ... з кімнати, вимикай світло.

Слова для довідок: відходити - відійти, підходити - підійти, приходити - прийти, входити - увійти, виходити - вийти, відносити - віднести.

VIII. ОСНОВНІ ЗНАЧЕННЯ ДІЄСЛІВ ІЗ ПРЕФІКСОМ *роз-* (*рози-*)

Таблиця 8

Ділення на частини	розбити чашку, розлити чай гостям
рух в різні боки, на всю поверхню	розвішати таблиці, роздати дітям подарунки, розкласти на столі книги та зошити
рух з одного місця в різні боки	розійтися, весною річка розлилася, рознести пошту
анулювання результату попередньої дії	розв'язати вузол, розчаруватися в (кому?)
повнота дії	роздивитися картину, розпитатися (кого про що?), розшукати (кого? що?)
дієслова мовлення, почуттів – результат наростаючої дії	розговоритися, розхвилюватися

Запам'ятайте дієслова з префіксом *роз-* у непрямому значенні:

- розходитися - розійтися в поглядах, в оцінці чого?
- розгорятися - розгорітися (суперечка між членами журі);
- розгортати - розгорнути будівництво, діяльність;
- розкривати - розкрити ідею, зміст, задум, значення;
- розбирати - розібрати слова, почерк;
- розривати - розірвати зв'язки, шлюб.

Вправа 24. Визначте значення дієслів із префіксами, доповніть таблицю прикладами.

Розрізати торт, розіслати запрошення, розкидати речі, розгорітися, розлюбити (кого? що робити), розлучитися (з ким?), розірвати чернетку, розігнати натовп, розібрати машину, роз'яснити (кому? що?).

Вправа 25. Прочитайте речення. Назвіть відомі вам дієслова з префіксом *роз-* у тому ж значенні, що й подані в реченні.

1. Пакет *розірвався* – і цукор *розсипався* на столі. 2. Раптом виключилося світло: чи лампа перегоріла, чи *роз'єдналися* контакти у вимикачі. 3. Нам доручили *розробити* план проведення зборів. 4. Професор так *розхвилювався*, що ледве промовив слова подяки. 5. Оля *розкрила* конверт і почала читати листа. 6. Діти так *розшумілися*, що їх важко було вгамувати. 7. Поштар щодня *розносить* газети, журнали і листи адресатам.

Вправа 26. Дайте відповіді на запитання, вживаючи подані дієслова у відповідній формі.

1. Чому не лишилося запрошень на вечір самодіяльності?	роздавати - роздати
2. Ви зберегли чорновий варіант вашого твору?	розривати - розірвати
3. Ви збиралися піти на концерт?	роздумувати - роздумати
4. Чому ти йдеш так рано?	розболітися (голова)
5. Ти зміг прочитати цей конспект?	розібрати почерк

Вправа 27. Замініть підкреслені словосполучення дієсловами з префіксом *роз-*, внесіть у речення відповідні зміни.

1. Раніше я захоплювався футболом, а зараз *більше не люблю* цей вид спорту.
2. Спочатку мій супутник неохоче відповідав на запитання, але потім *почав говорити більше*.
3. Україна добровільно *знищила свою ядерну зброю*.
4. Треба *зняти вантаж* з машини.
5. Після закінчення університету студенти *поїдуть* в різні міста.

Вправа 28. Назвіть дієслова, антонімічні даним. Використайте кожне словосполучення в окремому мікротексті.

Розійтись по аудиторіях, з'їхатися на навчання, розкласти книги на столах, з'єднати контакти, зав'язати краватку, застебнути пальто, розлюбити кіно, вдягнути дитину, заклеїти конверт, розгадати загадку.

ІХ. ОСНОВНІ ЗНАЧЕННЯ ДІЄСЛІВ ІЗ ПРЕФІКСАМИ *с-*, *з-*, (*зі-*).

Таблиця 9

1. видалення з поверхні	стерти слова з дошки, зрізати квіти для букета
2. рух вниз	з'їхати з гори, спуститися на перший поверх
3. рух угору	зростати, сходити, зводити дім
4. рух туди-сюди	сходити в магазин, з'їздити в Київ
5. з'єднання, рух із різних боків в одну точку	склеїти два аркуші, згрупувати слова за значенням
6. точне відтворення оригіналу	списати умови задачі з підручника, змалювати схему з дошки в зошит
7. зробити щось, (когось) іншим	збільшити число, звільнити з неволі

Запам'ятайте основні значення дієслів з префіксами *с-*, *з-*, у непрямому значенні.

згайнувати час;

зносити – знести будівлю, біль;

з'їхати з глузду;

сходитися – зійтися (чим, у чому, на чому?) характерами, у поглядах, на думці;

збирати – зібрати машину, прилад;
стирати – стерти (звідки?) з пам'яті, з лиця землі;
не зводити – звести очей з когось або чогось;
зводити – звести до спільного знаменника,
----- " ----- дім, руку.

Вправа 29. Прочитайте речення. Назвіть відомі вам дієслова з префіксами в тому ж значенні.

1. Черговий *стер* з дошки. 2. *Спишіть* приклад з підручника. 3. *Збігай* в магазин, купи хліба. 4. Вибач, у мене зараз немає часу, я тобі перетелефоную, коли *звільнюся*. 5. Після канікул студенти *з'їхалися* на заняття. 6. Інколи разом прожитий місяць *здружує* людей більше, ніж кілька років. 7. Закінчивши заняття, Олег *склав* зошити й підручники. 8. Після виступу артист *зійшов* зі сцени, щоб роздати автографи. 9. Сьогодні сонце *зійшло* о сьомій годині, завтра воно *зійде* на хвилину раніше.

Вправа 30. Підкреслені слова замініть антонімами. Внесіть у речення відповідні зміни.

1. Ремонтуючи електромережу, електрики *роз'єднали* дроти. 2. *Розкладіть*, будь ласка, речі на столі. 3. Оля *вибігла* на шостий поверх і зупинилася, щоб перепочити. 4. Хлопчик швидко *виліз* на дерево, щоб зірвати яблуко. 5. Якщо *збільшити* чисельник, величина дробу *зростає*. 6. Під час інфляції *зменшується* купівельна спроможність споживачів товарів і послуг. 7. Якщо *знижується* рівень зайнятості населення, *збільшується* трудова міграція людей працездатного віку.

Вправа 31. Використайте в мікротекстах подані нижче словосполучення, що мають переносне значення.

Не зводити очей, зірвати план, скласти план, зійтися на думці, знести будівлю.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Завдання 1. Підкреслені дієслова змініть словами з антонімічним префіксом. Відкоригуйте речення відповідно до нового змісту.

1. На початку канікул майже всі студенти роз'їхалися.
2. Розкладіть, будь ласка, ці книги на столі. 3. Дозвольте віднести журнал у деканат.
4. Щоб все добре побачити, я підійшов до дошки. 5. Наші погляди на сучасну музику розбігаються.

Завдання 2. Передайте зміст речень, використавши дану праворуч інформацію.

1. На олімпіаду приїхали студенти з різних вузів.	з'їжджатися - з'їхатися
2. Я хочу піти за книгою до бібліотеки.	сходити
3. Ти вже повернувся з Одеси ?	з'їздити
4. Ти зможеш взяти з полиці ?	знямати - зняти

Х. ОСНОВНІ ЗНАЧЕННЯ ДІЄСЛІВ ІЗ ПРЕФІКСОМ НА- .

Таблиця 10

Рух на поверхню	намастити хліб маслом
накопичення предметів до повноти дії	накопичувати гроші на навчання, наготувати страв до святкового обіду
повнота, вичерпність дії і задоволення нею	наговоритися, напитися, наїстися
неочікувана дія	нападати на територію, наштовхнутися на перешкоду
рух (тиск) згори вниз	нахиляти голову, нав'язувати свою думку
зміна стану	набувати зеленого кольору, набухати, набратися розуму

Запам'ятайте дієслова з префіксом на- в переносному значенні:

- наносити – нанести на карту (що?) нове родовище;
- наносити – нанести (що?) лінію, контури, збитки;
- наштовхуватися – наштовхнутися (на що?) на труднощі під час перекладу тексту;
- набивати – набити (що?) кишеню, руку, ціну;
- набиватися в друзі, в гості;
- нав'язувати – нав'язати своє товариство, свої послуги;
- набирати – набрати (чого?) чинності, швидкості;
- набиратися – набратися (чого?) знань, духу, сорому;
- навертатися – навернутися на очі (кому?).

Вправа 32. Прочитайте речення. Визначте значення дієслів з префіксом на- .

1. У бібліотеці ми набрали підручників і методичних вказівок.
2. Вибачте, я не хотів нав'язувати вам свою думку.
3. Обережно: не наїдь на камінь!
4. За кілька років молода сім'я накопичила грошей на власну квартиру.
5. Заходьте в гості, я напекла пирогів.
6. Дякую, я вже наївся.

Вправа 33. Завершіть діалоги, вживаючи дієслова, подані справа.

1. - Ти підеш у продуктовий магазин? накупитися
-
2. - Тобі підлити ще чаю? напитися
-
3. - Зіграєш зі мною в шахи? награтися
-
4. - Ти вже маєш гроші на поїздку? назбирати
-

Вправа 34. Придумайте мікротекст із поданими нижче словосполученнями.

Набудувати багато споруд, нагулятися досхочу, наштотхнутися на нерозуміння, не можна надивитися, набратися розуму.

XI. ОСНОВНІ ЗНАЧЕННЯ ДІЄСЛІВ ІЗ ПРЕФІКСОМ ЗА-

Таблиця 11

початок дії	захотіти (що робити, що зробити?) загальмувати на червоне світло
рух усередину	завозити імпорتنі товари, заглядати в книгу
короткочасна дія	забігти на хвилинку
вкривати поверхню	забинтувати ногу, завішати стіні картинами
обмежувати у просторі	замикати в кімнаті, запакувати в валізу
завчасна дія	запобігти хворобі, застерегти від необачного вчинку
надлишкова дія	загодувати дитину, засидітися
зміна стану	завищувати оцінку, зазнатися
з дієсловами сприйняття дія вглиб	замислитися, захопитися грою

Запам'ятайте основні значення дієслів з префіксом за- у непрямому значенні:

зав'язати світ кому – згубити життя;

заганяти на слизьке – ставити у нелегке становище;

загасити спрагу – напитися;

заговорити зуби;

зазнавати змін, поразки, горя ...

закрутити голову кому ...

залити за шкуру сала;

заливатися сміхом;

залишати за собою право;

залишатися в боргу перед ким, залишатися спокійним;

замикатися в собі;

замилювати очі;

зачіпати за болюче місце, зачіпати чийсь інтереси;

западати в очі, в душу, в голову;

запобігти горю, лихові;

Запобігати ласки у кого.

Вправа 35. Визначте значення дієслів, відповідно внесіть їх до таблиці.

Заснувати місто, заглибитися в читання, загасити вогонь, загинути на війні, запрацюватися, запросити в гості, забруднити руку, завмерти, загорнути в пакувальний папір.

Вправа 36. Прочитайте речення. Визначте значення дієслів із префіксом *за-*, внесіть словосполучення з ними до таблиці.

1. Гості засиділись і спізнилися на останній автобус. 2. Максим задумався і не чув, що його кличуть. 3. Перед від'їздом мама заготувала продуктів на цілий тиждень. 4. Закінчення будівництва заплановано на кінець року. 5. Дорогою я зайшов до аптеки. 6. Треба нагострити ніж, він затупився. 7. Мені час додому, я й так засидівся у вас. 8. Загорніть покупку й оформіть як подарунок.

Вправа 37. Дайте відповіді на запитання, вживаючи дієслова, подані справа. Стежте за вживанням *-СЯ*.

1. Які у вас плани на літо?	здумати - здуматися
2. Чому ви відразу не відповіли на моє питання?	
3. Чому ви йдете у відпустку саме зараз?	запрацювати - запрацюватися
4. Чому ви спізнилися? Когось зустріли дорогою сюди?	заговорити - заговоритися
5. Уже сутеніє. Де ж діти?	заграти - загратися

Вправа 38. Побудуйте висловлювання на основі поданої інформації, вживаючи дієслова з префіксом *за-* в переносному значенні.

1. Фільм справив на всіх незабутнє враження.	захопити глядачів
2. Заслуги цього вченого надзвичайно великі.	закласти фундамент
3. Час припинити цю розмову.	зайти далеко
4. Слід серйозно поговорити з цим студентом	закинути заняття
5. Лектор торкнувся кількох цікавих тем у своїй доповіді.	засипати питаннями

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

Переказ тексту

1. Передтекстові завдання

1.1. Прочитайте дієслова, які вам зустрінуться в тексті. Зверніть увагу на значення, якого їм надають префікси.

врятувати	губити - загубити
вдаватися	замислитися
виполоти	заблукати
вигукнути	забивати
вистачити	зникати
піддаватися	зруйнувати
підозрювати	намагатися
розчищати	наполягати
роздратуватися	відвернутися
роздивитися	покинути

1.2. Знайдіть у тексті дані словосполучення, поясніть, як ви їх розумієте.

Глухий ліс, дивитися доброзичливо.

1.3. Запишіть у зошит нові слова. Складіть з ними словосполучення.

долоня
ввічливий - ввічливо
терплячий - терпляче
щільно - щілина
впевнений - впевнено
назустріч.

1.4. Прочитайте текст.

ЗАБУТЕ ШОСЕ

Чи був насправді, чи тільки приснився мені цей дивний хлопчик? Я знаю, що він був, як і старе забуте шосе, що заросло травою.

Часто буває, що дива знаходяться біля нас – простягни руку і візьми, а ми і не підозрюємо про це!

Я побачив цього хлопчика в літній день у глухому лісі, одного. Невеликий, худенький, з вузьким обличчям, в окулярах, він полов шосе, яке з'явилося невідомо звідки. Він уже розчистив доволі широку смужку, а далі дорога

загубилася в густій траві. Хлопчик не тільки полов шосе, але й закріплював його по боках, забиваючи в землю каміння.

– Доброго дня, – сказав він, повернувшись і доброзичливо дивлячись на мене великими сірими очима.

– Доброго дня, – відповів я, – а що це за дорога? Я раніше її ніколи не бачив.

– Не знаю... Ти хочеш мені допомогти?

Я завагався, а потім, зігнувшись, почав виривати якусь довгу рослину. Рослина не піддавалась, і я порізав долоні, поки нарешті вирвав її із землі. Так, це була тяжка праця!

– Слухай, а навіщо це тобі треба? – запитав я.

– Ти ж бачиш, дорога заросла. Треба її розчистити.

– А навіщо? – наполягав я.

– Та як же! – ... У нього був ввічливий, м'який і терплячий голос. – Квіти і трава своїм корінням руйнують дорогу. Раніше каміння лежало щільно, а зараз бачиш, які щілини! ...

– Та я не про це ... Навіщо треба, щоб вона не руйнувалася?

Він обережно зняв окуляри, йому хотілось роздивитися людину, яка ставила такі дурні питання.

– Якщо дорога зруйнується, вона зникне, і ніхто не дізнається навіть, що тут була дорога.

– Ну й біс з нею! – сказав я роздратовано. – Вона все одно нікуди не веде!

– Всі дороги кудись ведуть, – сказав він впевнено і, надівши окуляри, знову взявся до роботи. – Подумай сам, невже почали б її будувати, якби вона нікуди не вела?

– Але якщо про неї забули, то вона непотрібна.

Він замислився, в його сірих очах відбився біль – так важко вкласти в чужу душу найпростіші істини!

– Хіба ми знаємо, чому дорогу покинули?... Можливо, хтось на другому кінці теж намагається її розчистити. Хтось іде мені назустріч, і ми зустрінемося. Не можна дорогам заростати, – сказав він упевнено.

– У тебе не вистачить сил.

– У мене одного – ні. Але хтось іде мені назустріч і, можливо, пройшов півшляху ... Дороги – це дуже важливо. Без доріг ніхто ніколи не буде разом.

– Мабуть, хтось із твоїх близьких поїхав далеко?

Він не відповів і відвернувся.

– Я буду тобі допомагати! – несподівано для самого себе вигукнув я.

– Дякую, – сказав він щиро. – Приходь завтра вранці, сьогодні вже пізно, пора додому.

Наступного дня рано-вранці я побіг до лісу. Я нетерпляче чекав зустрічі з хлопчиком на зарослому шосе. Його віра вже стала моєю вірою. Я був упевнений, що легко відшукаю шосе, адже це так просто: все прямо й прямо, через ліс, в другий березовий лісок – а там вже буде видно чисту смужку каменю.

... Я так і не знайшов забутого шосе. Все було схоже на вчорашнє: і дерева, і трави, і квіти, але не було ні шосе, ні хлопчика із сірими очима.

До заходу сонця блукав я лісом, замучений, голодний, та все було даремно.

Мені жодного разу не зустрілось ні забуте шосе, ні дорога, яку я б мав урятувати. Але з роками я інакше зрозумів слова хлопчика. У моєму серці брали початок багато доріг, які вели до різних людей: і близьких, і далеких. Ось цим дорогам я був потрібен і, не жаліючи ні праці, ні рук, я полов бур'яни, не даючи їм руйнувати ці дороги. І якщо це мені вдавалося, то лише тому, що щоразу з іншого кінця дороги хтось ішов мені назустріч.

II. Післятекстові завдання

2.1. Дайте відповіді на запитання.

1. Де автор зустрів дивовижного хлопчика?
2. Який вигляд мав цей хлопчик?
3. Чим він займався?
4. Чи була ця робота приємною?
5. Що можна сказати про характер цього хлопчика (його стосунки з людьми, ставлення до роботи, упевненість у правоті своєї справи)?

6. Чому він хотів розчистити цю дорогу?
7. Чому він вважав, що ніяким дорогам не можна заростати?
8. Як ви думаєте, чи все було добре в житті цього хлопчика?
9. Як автор зрозумів його слова з *роками*?
10. Як ви вважаєте, ця історія сталася насправді, чи авторові наснився цей хлопчик на забутому шосе?
11. Яке значення вкладає автор у слово "дорога"?
12. Коли автору вдавалося розчистити дорогу до інших сердець?

ХІІ. ОСНОВНІ ЗНАЧЕННЯ ДІЄСЛІВ ІЗ ПРЕФІКСОМ О-, (ОБ-, ОБІ-)

Таблиця 12

діє- слова руху	а) рух навколо предмета	облетіти Землю за 108 хвилин, облетіти навколо Землі
	б) рух повз предмет	обійти болото
	в) розповсюдження дії на багато об'єктів	об'їхати великі міста, обходити-обійти всі музеї
діє- слова сприй- няття	всебічна і детальна дія	обдумати план, оглянути виставку, хворого; описати портрет, подію
дія на всі боки, на всю поверхню		облицювати піраміди плиткою, обклеїти стіни шпалерами
помилкова дія + СЯ		обізнатися, обмовитися, оступитися
зміна стану, доведення дії до результату		осліпнути, освітити
перевага над іншим виконавцем		обіграти, обігнати
нанесення збитків		обрахувати, обважити, обміряти

Запам'ятайте основні значення дієслів з префіксом О- в переносному значенні:

- обійти тему, питання;
- обвести очима, поглядом;
- оббивати пороги;
- обвести навколо пальця.

Вправа 39. Побудуйте речення на основі даної інформації, використовуючи подані дієслова. Стежте за видом дієслів.

1. За 25 годин польоту в космосі Герман Титов 17 разів бачив одну й ту ж точку земної кулі. облітати - облетіти

2. Під час перерви всі хотіли поспілкуватися з лектором.	обступати - обступити
3. Лише в одному магазині мені пощастило знайти цей підручник.	обходити - обійти
4. Навколо нашого університету ростуть дерева і квіти.	обсаджувати - обсадити
5. Не можна дивитися на зварювання металів без захисних окулярів.	осліплювати - осліпнути
6. Важко зробити висновок про студентські проблеми після бесіди лише з одним студентом.	опитати студентів

Вправа 40. Дайте відповіді на запитання, використовуючи подані дієслова.

1. Ви консультувалися з науковим керівником стосовно курсової роботи?	обговорювати - обговорити
2. Ви любите ходити пішки незнайомим містом?	оглядати - оглянути
3. Хто з вас виграв у шахи?	обігравати - обіграти
4. Рух по цій вулиці заборонено. Що робити?	об'їжджати - об'їхати
обходити - обійти

Вправа 41. Використайте в окремому мікротексті кожне з поданих словосполучень, що мають переносне значення.

Охопити питання, обійти труднощі, оббивати пороги, обвести поглядом.

Вправа 42. Поясніть значення підкреслених дієслів у поданих реченнях.

- Брат хоче жити поближче до місця роботи, тому він вирішив *обміняти* свою квартиру.
- Сусід вирішив *розміняти* свою двокімнатну квартиру на дві однокімнатні.
- Погода різко *змінилася*, тому екскурсію довелося *відмінити*.
- Що з тобою? Тебе ніби *підмінили*: Ти став замкнутим і сумним.
- Щоб покращити якість друку, необхідно *замінити* струменевий принтер на лазерний.

ХІІІ. ОСНОВНІ ЗНАЧЕННЯ ДІЄСЛІВ ІЗ ПРЕФІКСОМ *ПРО-*.

Таблиця 13

рух через предмет або простір (як процес, а не мета)	Скло пропускає сонячні промені. Не можна ходити тонкою кригою, можна провалитися.
рух повз предмет без зупинки	Йдучи до університету, я проходжу повз гуртожитки №1-3 та їдальню. Маршрутка проїхала не зупиняючись.
обмеженість дії в часі	Пробігти 100 метрів за 11 секунд.
помилкова дія, яка шкодить	Проспати пару; проїхати зупинку; проговоритися кому про що; прослухати пояснення викладача
поширення дії на всі об'єкти	Необхідно прослухати лекцію! Уважно продивися всі журнали.
дієслова звучання - дія за один прийом	Продзвенів дзвінок. програти мелодію ще раз; (але: програти – отримати поруку)

Запам'ятайте основні значення дієслів з префіксом *про-* в непрямому значенні:

- проходити тему, матеріал, питання;
- пройти конкурс, кастинг;
- проводити - провести час, канікули, свято;
- - урок, заняття;
- провалитися на екзамені;
- прокладати - прокласти дорогу, шлях;
- простояти (про погоду).

Вправа 41. Прочитайте речення. Назвіть відомі вам дієслова з префіксом *про-* у тому ж значенні, що й в поданих дієсловах.

1. Туристи *пробули* у Києві тиждень, потім повернулися до Одеси. 2. Перед операцією медсестра *прокип'ятила* всі інструменти. 3. Півень *проспівав* тричі, і я прокинувся. 4. Лекцію читав відомий вчений, який все життя *пропрацював* над цією темою. 5. Я старанно *продумав* план свого виступу.

Вправа 42. Дайте відповіді, вживаючи подані дієслова у відповідній формі.

1. Чому студент спізнився на заняття? просипати-проспати
2. Від кого мати дізналася про неприємну новину? проговоритися

3. Чому він пішов, не дочекавшись нас?	прочекати
4. Чому він вийшов з тиру невдоволений?	промахуватися- промахнутися
5. Чому подруги спізнилися на концерт?	проговорити, проїхати

Вправа 43. Використайте кожне із словосполучень в окремому мікротексті.

Пройти через ліс, пройти повз магазин, пробратися через гори, пробути три дні, проїхати тисячі кілометрів, випадково проговоритися, уважно продивитися, провалитися на екзамені.

Вправа 44. Прочитайте дані словосполучення і визначте, яке спільне значення мають дієслова з префіксами *пере-* і *про-*.

Переглянути всі фільми, прослухати весь курс лекцій, передумати про все, продумати план, прочитати всі книги, прочитати уважно конспект.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ
Переказ тексту

I. Передтекстові завдання

1.1. Слова для пояснення.

- а) Заставати - застати
оточувати - оточити
помічати - помітити
ранити - поранити
дивуватися - здивуватися

б) Мінськ, Дністер, бій, боєць - бійці, полон, взяти в полон, табір, Батьківщина, свідомість, втратити свідомість, скелет, повага, допит, шматок, форма (генеральська, солдатська).

II. Слухайте текст

ГЕНЕРАЛ КАРБИШЕВ

Війна застала генерала Карбишева у Мінську. Мінськ був оточений німцями 27 червня 1941 року. Коли генерал Карбишев виходив з оточення, в лісі він зустрів велику групу солдатів, які втратили свої військові частини. Разом із ними він вийшов до Дністра. Біля Дністра їх помітили німці. Довелося почати бій. У бою генерала було поранено і взято в полон. Генерал втратив свідомість. Бійці зняли з нього генеральську форму і вдягнули солдатську. В таборі для військовополонених генерал перетворився на живий скелет, але не впав духом. Гітлерівці дізналися, що серед полонених є генерал,

доктор воєнних наук. Вони захотіли, щоб він перейшов служити в німецьку армію, обіцяли йому гроші і велику повагу. Але Карбишев постійно відповідав: "Я Батьківщиною не торгую!" Коли гітлерівці втратили надію "купити" генерала, вони почали знущатися з нього. Генерала Карбишева переводили з одного табору до іншого. І всюди полонені дивувалися силі духу 65-літнього чоловіка, замученого голодом, допитами і хворобами.

В морозну ніч 17 лютого 1945 року гітлерівці вивели 400 людей старих і ослаблених голими на мороз. До 12-тої години ночі стояли вони на морозі. Один за одним падали замерзаючі люди ... Генерал Карбишев довше інших тримався на ногах. Тоді гітлерівці почали обливати його холодною водою, аж поки він не перетворився у шматок криги.

III. Післятекстові завдання

3.1. Завершіть речення.

1. Війна застала генерала ...
2. Мінськ був оточений. Коли генерал виходив ...
3. Разом з солдатами він ...
4. Біля Дністра ...
5. У бою генерала ...
6. Він втратив ...
7. Бійці зняли з нього ...
8. У таборі генерал перетворився ...
9. Гітлерівці дізналися ...
10. Тому вони ...
11. Генерала переводили ...
12. В морозну ніч ...
13. До 12-тої ночі вони стояли ...
14. Карбишев довше за інших ...

3.2. Замініть речення зі словом **який** на дієприкметниковий зворот.

1. Генерал, якого поранили і взяли в полон, був без свідомості.
2. Солдати, яких захопили в полон, дивувалися силі духу 65-літнього чоловіка.
3. Карбишева, якого замучили голодом і допитами, гітлерівці переводили з одного табору до іншого.
4. Люди, які замерзли, падали один за одним.

3.3. Напишіть переказ тексту.

XIV. ДІЄСЛІВНІ ПРЕФІКСИ, БЛИЗЬКІ ЗА ЗНАЧЕННЯМ

В-, при-, за- (дія вглиб)	вдивитися, придивитися, задивитися, вслухатися, вслухатися, прислухатися, заслухатися;
про-, пере- (через що?)	пройти, перейти на інший бік вулиці,
да-, піді-	дійти, підійти до наступного стану змагань;
ви-, на-, (повнота дії)	виспатися, наїстися, вислухати, наслухатися;
об-, про-	обізнатися, промахнутися, проговоритися, обмовитися;
пере-, з-(с-) (спільна дія)	передзвонюватися, зідзвонитися, переписуватися, списатися;
над-, при-	надірвати, прикрити. присісти, надламати;
пере-, про- (розповсюд- ження дії на всі предмети)	передивитися всі фільми, проглянути всі передачі, передумати про все, продумати план всебічно, перемити посуд, прослухати доповідь уважно.

ПОВТОРЮВАЛЬНІ ВПРАВИ

Вправа 45. Замініть виокремлене словосполучення дієсловом із префіксом пере- відповідно до змісту. Відредагуйте речення.

1. Робота виконана неохайно, необхідно *зробити* її *ще раз*. 2. Суп неможливо їсти – в ньому *забагато солі*. 3. Студенти займаються в читальному залі і *зрідка розмовляють* один з одним. 4. Ви *написали* твір *по-новому*, він став значно кращим.

Вправа 46. Замініть виокремлені словосполучення дієсловами із префіксом недо- або пере- відповідно до змісту.

1. Самовпевнені люди часто *дуже високо оцінюють* свої знання і здібності. 2. Студент *не дуже добре зрозумів* пояснення викладача. 3. Зрозумівши, що Сашко ухиляється від відповіді, друзі *поглянули один на одного*, але нічого не сказали. 4. Аспірант *неповністю виконав* план, тому змушений був працювати у вихідні. 5. Ця книга користується попитом, треба *видати* її *ще раз*.

Вправа 47. Замініть виокремлене словосполучення дієсловом із префіксом відповідно до змісту. Відредагуйте речення.

1. Автоматизація виробництва робить працю людини *більш легкою*.
2. Він випадково *написав* слово *неправильно*.
3. Приберіть стільці: прохід до сцени *має бути вільним*.
4. Знання *роблять* людину духовно *багатшою*.
4. В результаті війни тисячі дітей *стали сиротами*, тисячі жінок *стали вдовами*.
5. Вийшло непорозуміння: або ви *неправильно сказали*, або я *неправильно почув*.
6. Під час хвороби дівчинка втратила апетит, *стала слабою*.

Вправа 48. Замініть виокремлене словосполучення дієсловом із префіксом роз- відповідно до змісту. Відредагуйте речення.

1. Раніше я захоплювався боксом, а тепер *більше не люблю* цей вид спорту.
2. Спочатку мій супутник давав короткі відповіді на мої питання, але поступово *почав говорити охочіше*.
3. Україна перша у світі прийняла рішення *ліквідувати* свою ракетно-ядерну зброю.
4. Від шуму в мене *почала боліти* голова, і я вийшов на балкон.
5. Треба *зняти вантаж* із машини.
6. Після закінчення навчання студенти *поїхали* в різні міста.

Вправа 49. Замініть виокремлене словосполучення дієсловом із префіксом при- відповідно до змісту. Відредагуйте речення.

1. Коли я вже написав анотацію статті, викладач порадив мені *написати в кінці*, кому вона адресована.
2. Наша сім'я збільшилася, тому ми вирішили *збудувати ще* одну кімнату і веранду.
3. Мама дуже втомилася, їй треба *лягти* відпочити хоча б на півгодини.
4. *Сядьте* на хвилинку. Я зараз звільнюся.
5. Треба повторити цю тему: я встиг її *трохи забути*.

Вправа 50. Замініть виокремлене словосполучення дієсловом із префіксом під- відповідно до змісту. Відредагуйте речення.

1. Багаття починає гаснути. *Кинь* у нього трохи сухих гілок.
2. Щоб відчути аромат кави, треба *налити* в склянку *трохи* холодної води.
3. Тісто дуже рідке. Треба *всипати ще* борошна.

Вправа 51. Замініть виокремлене словосполучення дієсловом із префіксом відповідно до змісту. Відредагуйте речення.

1. В очікуванні літака пасажир *зручно сів* у крісло і почав читати.
2. Здоров'я брата *стало значно кращим*, відколи він почав регулярно займатися спортом.
3. Науковий керівник запропонував *зробити* вступ роботи *коротшим*, а головну частину – *довшою*.
4. Завдяки встановленню відеокамер кількість прогулів у школі *стала значно меншою*.
5. Мікрофон *робить* звук *сильнішим*.
6. Мікроскоп *робить* зображення *більшим*.
7. За прогнозом погоди, завтра мороз *стане сильнішим*.
8. Спільні інтереси *роблять* дружбу *міцнішою*.
9. Ви добре виконали завдання, варто було *зробити* його *складнішим*.
10. Коли випускники збиралися *їхати* в рідні міста, вони обіцяли *писати один одному*.

Вправа 52. Запишіть словосполучення, антонімічні даним. Складіть із ними речення.

Увійти в кімнату, вибігти на вулицю, винести речі з кімнати, виселитися з гуртожитку, викрутити електролампу, випустити собаку в кімнату, вдихнути повітря.

Вибігти на п'ятий поверх, злетіти з гілки.

Приєднатися до групи, відбути після візиту, приклеїти марку на конверт, відчепити вагон від потяга.

Підсісти до друга, підійти до дошки, однойменні заряди відштовхуються.

Добігти до фінішу, від'їхати від зупинки, відійти від дверей.

Підійти до столу, відлити води з чайника.

Розлетітися в різні боки, зійтися на збори, роз'єднати проводи, зняти kota з дерева.

Недосолити м'ясо перецінити свої можливості, недовиконати план.

Вийхати з-за рогу вулиці, забігти за магазин.

Загадати загадку, зав'язати вузол, розпакувати речі.

Вправа 53. Поясніть значення однокорених дієслів. Наведіть приклад, у якій ситуації їх варто вживати.

Зразок: Загадати, нагадати.

Загадати – відновити у пам'яті. Я загадав, як ми познайомилися.

Нагадати – змусити когось загадати; здатися схожим на когось чи щось. Хазяйка нагадала, що час платити за квартиру.

Земля нагадує яйце.

1. Покласти, вкласти.
2. Поставити, вставити, підставити.
3. Вивчити, привчити, підучити, завчити, довчити.
4. Замовчати, промовчати, змовчати.
5. Оглянути, розглянути, заглянути, поглянути, підглянути, виглянути.
6. Пояснити, вияснити, роз'яснити.
7. Зіштовхнутися, наштовхнутися, відштовхнутися, виштовхнути.
8. Скоротити, вкоротити.
9. Постаріти, зістаритися.
10. Змінити, замінити, підмінити, вимінити.

Вправа 54. Складіть розповідь на тему "Як я готував доповідь".

Використайте дієслово *думати* з префіксами *в-, до-, за-, об-, про-, при-, роз-*.

Вправа 55. Напишіть розповідь на тему "Я працюю над рефератом", використовуючи деякі з поданих дієслів у словосполученнях за змістом.

Вибрати, вилучити, виходити (з чого), виписати, визначити, обговорити, опрацювати, перечитати, прочитати, проглянути, описати, обдумати, об'єднати, узагальнити, охопити, освітити, розібрати, розділити, виокремити, згрупувати, розпочати, розширити, звузити.

**Вправа 56. Складіть розповідь на тему "Я купую подарунки на свято".
Використайте дієслова, що відповідають за змістом.**

Зайти, замовити, накупити, запакувати, зав'язати, розгорнути, розв'язати, розчаруватися, розкласти, розвісити, обмінятися.

Вправа 57. Вставте замість крапок дієслово *ходити-йти* з префіксом за змістом. Слідкуйте за видом дієслова.

1. Сержа немає вдома, він ... в університет. 2. Після зборів студенти ... по аудиторіях. 3. Туристи ... через ліс і ... до шосе. 4. Артист ... зі сцени і ... до своєї мами, яка сиділа в першому ряду. 5. Вулицю можна ... у спеціально вказаних місцях. 6. У мене так розболілась нога, що я ледве .. додому. 7. "... від плити", - сказала мама дитині. 8. Вони ... озеро і ... до зупинки автобуса.

Вправа 58. Замість крапок вставте дієслово руху з відповідним префіксом. Стежте за видом дієслова.

1. Мати тихо ... в кімнату, де спали діти. 2. Петра немає вдома, він ... в університет. 3. Дідусь повільно ... з аптеки і ... на зупинку. 4. У нього так розболілася нога, що він ледве ... до лавки. 5. Дорогою додому ми іноді ... у кав'ярню. 6. Юнак ... до каси і запитав, чи є квитки. 7. Вулицю можна ... лише у вказаних місцях. 8. Першого вересня учні ... у школу із квітами. 9. Туристи ... крізь густий ліс, ... гору і ... в різні боки, коли потрапили на долину. 10. Альпініст має пам'ятати, що ... з вершини важче, ніж підніматися на неї.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

**Завдання 1. Вставте замість крапок дієслово, яке відповідає змісту.
Стежте за видом дієслова.**

Слова для довідки: прочитувати-прочитати, перечитувати-перечитати, зачитуватися-зачитатися, дочитувати-дочитати, вчитуватися-вчитатися, начитатися, вчитати.

1. За цей рік Оля ... всі книги, які були у домашній бібліотеці. 2. Перед екзаменом студенти, як правило, ... свої конспекти. 3. Дівчина, яка сиділа в читальному залі, так ... новою книгою, що не помітила, як до неї підійшли друзі. 4. Ніна ... цю книгу тільки до середини. 5. Редактор уважно ... в кожне речення статті. 6. Хлопчик спав дуже неспокійно, мабуть, ... страшних історій. 7. Він десь ..., що березовий сік дуже корисний.

**Завдання 2. Замість крапок вставте дієслово, що відповідає змісту.
Слідкуйте за його видом.**

Слова для довідки: вписувати-вписати, виписувати-виписати, дописувати-дописати, переписувати-переписати, списувати-списати, підписувати-підписати, приписувати-приписати.

1. Треба ... з тексту всі дієслова с префіксами. 2. Мого прізвища немає в

списку студентів нашої групи. Будь ласка, ... моє прізвище в список.

3. Урок закінчився, студент не встиг ... контрольну роботу. 4. Готуючись до екзамену, я ... всі формули на окремий аркуш. 5. Я не знала, чий це зошит, ви його не 6. Студенти ... з дошки умови задачі. 7. Дозвольте мені ... кілька слів в кінці вашого листа до Олі.

Завдання 3. Вставте замість крапок дієслово, яке відповідає змісту.

1. Викладач запропонував ... речення з даними словами. 2. Спочатку ... план свого виступу, а потім запишіть основні тези. 3. Спочатку він хотів перейти на інший факультет, а потім 4. Після виступів опонентів дисертант ... відповідь на їхні зауваження. 5. Ми не зразу ... , як працює цей прилад. 6. Років з шістнадцяти молоді люди починають серйозно ... про вибір професії.

Слова для довідки: придумувати - придумати, роздумувати - роздумати, задумуватися - задуматися, продумувати - продумати, обдумувати - обдумати, додумуватися - додуматися.

Завдання 4. Замість крапок вставте дієслово *працювати* або *робити* з префіксом, який відповідає змісту.

1. Курсова робота майже готова, лишилось ... останній розділ. 2. Після бесіди з керівником Іван повністю ... вступну частину роботи. 3. Готуючись до семінару, студенти ... кілька разів підручник з філософії. 4. Група вчених ... проблему використання лазерів у сільському господарстві. 5. Час відпочити. Ти сьогодні так ... ! 6. Вчора ми цілий день ... в лабораторії. 7. Цей завод ... продукцію високої якості.

Завдання 5. Використайте кожне з поданих нижче словосполучень в окремому мікротексті.

Вибирати-вибрати книгу, добиратися - добратися до найближчої лікарні, розбирати - розібрати слова, розбиратися - розібратися у справі, розбирати – розібрати пристрій, підбирати - підібрати літературу.

Завдання 6. Придумайте оповідання на тему: "Як я готував доповідь", Використайте при цьому дієслово *думати* з префіксами *в-(-ся), до-, за-(-ся), об-, про-, при-, роз -*.

З р а з о к :

Викладач української мови сказала, щоб ми вибрали тему доповіді і за тиждень підготували її. Я вибрав тему "Проблеми сучасної молоді". Мені здавалося, що це буде неважко. Потім я зрозумів, що сказав це тому, що не вдумався в глибину змісту цієї теми.

Почав обдумувати зміст. Вирішив, що писатиму на конкретних прикладах нашого студентського життя, але потім передумав: перегляну краще статті з газет та журналів, де розповідається про молодь. Деякі статті мені здалися

нецікавими, а над однією я серйозно зادу́мався. В ній йшлося про те, що хвилює нас, молодих, на початку ХХІ століття. З основними думками статті я згоден, прикладів у мене багато. Я продума́в план доповіді і почав писати. Все йшло добре. Але ось кінець не міг придумати. Хотів закінчити цитатою, але роздумав. Закінчив своїми словами.

Завтра я прочитаю доповідь на уроці української мови.

Завдання 7. Підготуйте розповідь на тему "Я працюю над науковою статтею", використавши подані словосполучення.

Вибрати, залучити, вилучити, виходити (з чого), висвітлити, видати, списати, визначити, обговорити, опрацювати, продивитися, обміркувати, зібрати, розгортати, розкрити, розглянути, поділяти (точку зору), розширити (світогляд), охопити.

З р а з о к :

Я аспірант факультету промислового та цивільного будівництва. Моя спеціальність - цивільне будівництво, тобто будівництво житла (в першу чергу). Цю спеціальність я вибрав тому, що хочу брати участь у створенні сприятливих умов для життя народу нашої країни.

Зараз я пишу статтю на тему "Основні принципи вирішення проблем житлового будівництва". Хочу залучити до обговорення цієї теми спеціалістів інших вузів. У своїй статті я виходжу з реальних умов нашої країни, тому мені треба висвітлити питання про чинники, які впливають на житлове будівництво. Звичайно, в одній статті неможливо охопити питання всебічно. Я розглядаю в основному два чинники: національно-побутові традиції та кліматичні умови в різних районах країни. На батьківщині я зібрав багатий матеріал і частково опрацював його. Тут, в Україні, я збагатив свої знання, розширив свій світогляд, тому ще раз все обміркував, щоб дописати статтю. Велику допомогу мені надав мій науковий керівник. Ми обговорили з ним окремі частини статті, він зробив мені цінні зауваження. Цю статтю можна буде прочитати в одному з журналів.

Зміст

Основні значення дієслів із префіксом <i>в</i> - (-у, -уві-)	3
Основні значення дієслів із префіксом <i>ви</i> -	4
Модульний контроль. Переказ тексту «Легенда про винахід шахів»	5
Основні значення дієслів із префіксом <i>при</i> -	8
Основні значення дієслів із префіксом <i>пере</i> -	10
Основні значення дієслів із префіксом <i>до</i> -	11
Модульний контроль. Переказ тексту «Людина на дорозі»	12
Основні значення дієслів із префіксом <i>від</i> -	15
Основні значення дієслів із префіксом <i>під</i> -	17
Модульний контроль	18
Основні значення дієслів із префіксом <i>роз</i> -(<i>розі</i> -)	19
Основні значення дієслів із префіксами <i>с</i> -, <i>з</i> -(<i>зі</i> -)	20
Самостійна робота	21
Основні значення дієслів із префіксом <i>на</i> -	22
Основні значення дієслів із префіксом <i>за</i> -	23
Модульний контроль. Переказ тексту «Забуте шосе»	25
Основні значення дієслів із префіксом <i>об</i> - (<i>обі</i> -)	28
Основні значення дієслів із префіксом <i>про</i> -	30
Модульний контроль. Переказ тексту «Генерал Карбишев».....	31
Дієслівні префікси, близькі за значенням	33
Повторювальні вправи	33
Модульний контроль	36